

Binnen de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Minister voor Rechtsbescherming over de volgende stukken:

- Geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 13 en 14 oktober 2022 (Kamerstuk 32 317, nr. 772)
- Verslag van de informele JBZ-Raad van 11–12 juli 2022 (Kamerstuk 32 317, nr. 771)
- Voorstel over het aanmerken van overtredingen van EU-sanctiemaatregelen als EU-misdrijf (Kamerstuk 22 112, nr. 3473)
- Fiche: Richtlijn Ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (Kamerstuk 22 112, nr. 3467)
- Geannoteerde agenda van de informele JBZ-Raad van 11 en 12 juli 2022 (Kamerstukken 32 317, nr. 767 en 32 317, nr. 770)

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De adjunct-griffier van de commissie,
Nouse

Inhoudsopgave	blz.
I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	3
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	4
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie	5
II Antwoord / Reactie van de Bewindspersonen	7

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de JBZ-raad van 13–14 oktober a.s. Deze leden maken van de gelegenheid gebruik nog enkele vragen te stellen aan de Ministers.

Europees Openbaar Ministerie

De leden van de VVD-fractie lezen dat Nederland eraan hecht dat, in lijn met de eerder aangenomen motie van het lid Sjoerdsma (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2312), zoveel mogelijk lidstaten zich voegen bij het Europees Openbaar Ministerie (EOM) met het oog op effectieve fraudebestrijding in de Europese Unie (EU). Hoeveel lidstaten hebben zich op dit moment aangesloten bij het EOM en welke lidstaten overwegen de komende jaren om alsnog toe te treden tot het EOM? Kan de Minister zichtbare en inzichtelijke resultaten schetsen die het EOM heeft behaald sinds de start van het EOM? Voornoemde leden lezen dat het EOM na één jaar reeds een aantal gerichte aanpassingen van de EOM-verordening zal voorstellen. Kan de Minister bevestigen dat er geen sprake is van besprekingen over uitbreiding van het mandaat van het EOM en dat de Minister zich blijft inspannen dat het mandaat van het EOM niet wordt verruimd? Kan de Minister bevestigen dat alle gesprekken in dit kader door Nederland niet zonder expliciet voorafgaand overleg zullen worden gevoerd, in lijn met de eerder aangenomen motie van de leden Van Dam en Van Toorenburg (Kamerstuk 35 429, nr. 8)?

Mogelijke oorlogsmisdrijven in Oekraïne en de strijd tegen straffeloosheid

De leden van de VVD-fractie onderschrijven de noodzaak voor onderzoek en bewijsvergaring in Oekraïne en steunen de inzet van de Minister met betrekking tot de vervolging en berechting van oorlogsmisdrijven in Oekraïne. In dat kader vragen deze leden of de Minister bij de JBZ-Raad kan bevorderen dat ook EU-landen die zich nog niet hebben gecommitteerd aan de Dialogue Group on Accountability for Ukraine zich alsnog hierbij aansluiten. Ook vragen deze leden welke rol Eurojust en Europol naast het Internationaal Strafhof spelen bij het onderzoek naar oorlogsmisdrijven in Oekraïne en hoe de Minister zich inzet om doublures van werkzaamheden in dit kader tegen te gaan.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister zich inzet voor effectieve en respectvolle bewijsvergaring richting slachtoffers van seksueel geweld. Kan de Minister concreter aangeven welke maatregelen de Minister noodzakelijk acht in dit kader? Is de Minister bereid deze maatregelen ook naar voren te brengen tijdens de JBZ-Raad?

Juridische opleiding en de invloed op toegang tot het recht in de context van de rechtsstaat

De leden van de VVD-fractie begrijpen dat tijdens de JBZ-Raad gesproken zal worden over verbeteringen van opleidingen en trainingen voor rechters en juridisch medewerkers bij de rechterlijke macht als onderdeel van de bredere versterking van de rechtsstaat in Europa. Is het de verwachting dat dit vooral zal gaan om het uitwisselen van best practices en het bevorderen van grensoverschrijdende trainingen en workshops? Of acht de Minister het denkbaar dat ook een discussie zal worden gevoerd over meer institutionele vraagstukken?

Workshop over grensoverschrijdende bescherming van kwetsbare volwassenen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de inzet van de Minister ten aanzien van de grensoverschrijdende bescherming van kwetsbare volwassenen. Deze leden lezen dat de implementatie van EU-wetgeving op dit punt voor de Minister een passend moment is om de ratificatie van het Haags Verdrag opnieuw te bezien. Tot op heden heeft de Minister geen enkele stap gezet tot het verkennen van de voor- en nadelen van ratificatie van het verdrag, ondanks eerdere oproepen van onder andere het Frans voorzitterschap. Kan de Minister de kosten in kaart brengen van de ratificatie van het verdrag en aangeven waarom zij het wenselijk acht dat dit verdrag «anticiperend» wordt toegepast zonder dat daar een goede wettelijke grondslag voor is? Waarom acht de Minister het wenselijk dat de rechtszekerheid voor Nederlandse burgers die naar het buitenland reizen onvoldoende is gewaarborgd en dat rechterlijke beslissingen ten aanzien van curatele, bewindvoering en mentorschap niet worden erkend? Hoe beoordeelt de Minister in het licht van het voorgaande dat buurlanden zoals Duitsland en België inmiddels wel het verdrag hebben geratificeerd?

Verordening tegengaan online seksueel misbruik van kinderen

De leden van de VVD-fractie lezen dat de kaders uit het kabinetsstandpunt leidend zijn voor de Nederlandse inbreng ten aanzien van encryptie. Deze leden zijn het met de Minister eens en zouden niet willen dat aan encryptie getornd wordt. Hoe ziet het Europees krachtenveld eruit gelet op het behoud van encryptie?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken op de agenda en hebben nog enkele vragen.

Kopgroepontbijt terrorisme

De leden van de D66-fractie lezen dat de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) deel zal nemen aan de ontbijtbijeenkomst van de kopgroep terrorisme, waar België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk, Spanje, Zweden en de EU-contraterrorismecoördinator (EU CTC) over diverse actuele terrorisme-onderwerpen zullen spreken. Verwacht de Minister dat de toename van rechts-extremisme in Europa een onderwerp van gesprek zal zijn en is zij bereid de NCTV dit zelf in te laten brengen? Zoekt Nederland actief de samenwerking met andere lidstaten om meer te leren over hoe deze specifieke vorm van extremisme effectief bestreden kan worden, en in het bijzonder hoe om te gaan met de dreiging van potentieel gewelddadige extremistische eenlingen (PGEE)?

Verordening tegengaan online seksueel misbruik van kinderen

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het BNC-fiche en de technische briefing over de Verordening tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van online seksueel misbruik van kinderen. Deze leden onderschrijven de noodzaak van een gezamenlijke aanpak om het verschrikkelijke fenomeen van online seksueel kindermisbruik aan te pakken. Zij juichen toe dat er verplichtingen komen voor aanbieders van hostingdiensten en interpersoonlijke communicatiediensten tot risicobeoordeling en risico beperkende maatregelen. Ook zien zij de meerwaarde van een EU-expertisecentrum. Zij hebben hierover nog wel enkele vragen.

Welke maatregelen worden nu al door aanbieders van hostingdiensten en interpersoonlijke communicatiediensten genomen om online kindermisbruik tegen te gaan? Worden met dit voorstel (naast verplichtingen) ook beperkingen opgelegd aan bedrijven in methodes die zij nu toepassen? Hoe kijkt de Minister hier tegenaan? Biedt het voorstel volgens de Minister ook voldoende mogelijkheden voor webproviders om preventieve maatregelen te nemen?

De leden van de D66-fractie delen de zorgen van de Minister dat een deel van de maatregelen in het voorstel de veiligheid van het internetverkeer juist zou kunnen schaden. Zij onderschrijven de inzet van de Minister om geen maatregelen te steunen die end-to-end-encryptie onmogelijk maken. Kan de Minister toelichten hoe zij zich in de JBZ-Raad zal inspannen om te waarborgen dat er niet aan end-to-end-encryptie gesleuteld wordt? Welke lidstaten delen deze zorgen? Gaat Nederland samen met hen optrekken om oplossingsrichtingen aan te dragen?

PNR-richtlijn

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het recente arrest van het Europees Hof over de PNR-richtlijn, waarin de condities voor het gebruik van de PNR-richtlijn op vluchten binnen de EU zijn aangescherpt. Kan de Minister toelichten welke implicaties dit arrest heeft voor de implementatie van de PNR-richtlijn in Nederland?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Richtlijn milieustrafrecht

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Commissie een voorstel heeft gepubliceerd om de richtlijn inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht te herzien en te vervangen. Deze leden vragen wat dit in de praktijk voor Nederland gaat betekenen op het gebied van drugsdumpingen en wat voor consequenties de richtlijn zal hebben voor personen die drugsafval dumpen. Wanneer wordt verwacht dat deze herziening plaats gaat vinden?

Europees Openbaar Ministerie

De leden van de CDA-fractie lezen dat het EOM in zal gaan op een aantal benodigde aanpassingen van de EOM-verordening. Heeft de Minister zicht op de te verwachten aanpassingen die worden aangekaart door het EOM?

Juridische opleiding en de invloed op toegang tot het recht in de context van de rechtsstaat

De leden van de CDA-fractie lezen dat de Minister het van groot belang vindt dat de rechtspraak toegankelijk is. Trainen en opleiden van personen die werkzaam zijn in de rechtspraak dragen hieraan bij. Naar verwachting zal tijdens de JBZ-Raad gesproken worden over verdere verbeteringen van opleidingen en trainingen als onderdeel van de bredere versterking van de rechtsstaat in Europa. Deze leden vragen wat andere lidstaten hierbij van Nederland kunnen leren. Deze leden lezen ook dat de Rechtspraak werkt aan diverse trajecten om nieuwe juristen aan te trekken. Kan Nederland hierbij van de aanpak van andere lidstaten leren?

Fiche: Richtlijn Ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen

De leden van de CDA-fractie zien het grote belang van het raken van criminelen daar waar dit het meest pijn doet, namelijk door middel van het afpakken van crimineel geld. De Minister zal bij de Europese Commissie (EC) aandacht vragen voor de uitvoering hiervan en voor het opnemen van noodzakelijke waarborgen om tot tijdelijke spoedbevoegdheid over te gaan. Deze leden vinden het positief dat de Minister de oproep van de EC verwelkomt om geconfisqueerde vermogensbestanddelen aan te wenden voor slachtoffercompensatie. Kan de Minister aangeven op welke manier de uitwerking van de motie van de leden Heerma en Hermans (Kamerstuk 35 925, nr. 15) over het teruggeeffonds hierbij wordt betrokken? Deze leden vragen daarnaast wat de inschatting van de Minister is wanneer de richtlijn wordt gepubliceerd. Zij vragen ook welke voorbereidingen alvast getroffen kunnen worden door Nederland voor de implementatie in de nationale wetgeving.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Verordening ter voorkoming en bestrijding van seksueel kindermisbruik

De leden van de SP-fractie hebben bij het vorige schriftelijke overleg over de JBZ-Raad uitgebreid stilgestaan bij de plannen voor de aanpak en het voorkomen van seksueel kindermisbruik en online kinderlokken. Vorige week vond tevens een technische briefing plaats over dit onderwerp. De leden van de SP-fractie hebben hier nog vragen over.

De leden van de SP-fractie willen vooraf benadrukken dat zij zich al jaren lang druk maken over de online verspreiding van materiaal van seksueel kindermisbruik. Het Expertisebureau Online Kindermisbruik (EOKM) speelt daarvoor in Nederland een belangrijke rol. Deze leden hebben in het verleden daarom meerdere keren voorgesteld om het EOKM beter te financieren en beter opvolging te geven aan verwijderingsverzoeken van het EOKM. Ook hebben zij diverse keren aandacht gevraagd over de verantwoordelijkheid van online aanbieders. Toch zijn er nog veel vragen over het voorliggende voorstel. Het EOKM noemt deze plannen bijvoorbeeld niet proportioneel

Ook het BNC-fiche van de regering is vrij kritisch. Zo lazen de leden van de SP-fractie dat de Minister zorgen heeft over aspecten die een grote inbreuk lijken te maken op het recht op privéleven, het recht op gegevensbescherming en het communicatiegeheim van burgers. Daarnaast geeft de Minister aan kritisch te zijn op het onderdeel van het detectiebevel en het opheffen van anonimiteit op het internet. Uit het verslag over de JBZ-bijeenkomst van juli jl.? blijken deze zorgen echter niet. Kan de Minister nog eens toelichten wat Nederland nu precies heeft ingebracht? En met welke ambitie? Is dat in gezamenlijkheid met andere landen? Deze

leden willen dat de kritiek uit Den Haag ook in Brussel goed over het voetlicht wordt gebracht.

De leden van de SP-fractie hebben nog diverse vragen over de inhoud. Zo werd tijdens de technische briefing aangegeven door de politie dat er geen capaciteit is om alle meldingen op te volgen. Hoe kijkt de Minister hiernaar? Is deze verordening een dode letter?

Daarnaast is er veel onduidelijk over het detectiebevel. Wanneer de nationale autoriteit zorgen heeft over het aanbieden van materiaal kunnen diensten worden verplicht om de inhoud te scannen. De EC schrijft echter geen technologie voor. Bestaat hiervoor eigenlijk wel de juiste technologie? Welke foutmarge is daarbij acceptabel? Kan de Minister toezeggen dat er altijd een check door een persoon verricht gaat worden wanneer materiaal verwijderd wordt?

In voorbereiding op de vorige JBZ-Raad schreef de Minister dat diensten data gaan verzamelen over de identiteit van gebruikers. Dit is risicovol. Kan de Minister dat verder toelichten? Kan de Minister, wellicht aan de hand van een voorbeeld, uiteenzetten wat precies de plannen zijn?

De leden van de SP-fractie willen ook graag stilstaan bij ontsleuteling. Wanneer kan de Kamer de antwoorden op al haar vragen tegemoet zien? Wat wordt ermee bedoeld dat Nederland de voorstellen op ontsleuteling niet steunt? Hoe gaat Nederland andere lidstaten van het belang van end-to-end-encryptie overtuigen?

De ambitie om de verspreiding van materiaal van seksueel kindermisbruik tegen te gaan wordt vanzelfsprekend gedeeld. Er is echter nog onvoldoende helder over de waarborgen en de gevolgen van het voorstel. De leden van de SP-fractie spreken de hoop uit dat dat de bovenstaande punten opgehelderd kunnen worden voordat een deal wordt bereikt op dit voorstel.

Richtlijn milieustrafrecht

De leden van de SP-fractie constateren dat criminaliteit zich makkelijk over de grenzen verspreidt. Dat geldt echter ook voor milieuvervuilende bedrijven. Een bedrijf dat in Nederland de milieuregels overtreedt kan zomaar de boel inpakken en naar een ander EU-land verhuizen en daar dezelfde praktijk voortzetten. Het milieu in de EU en daarbuiten is daar niet mee gediend.

Om die reden stelden de leden van de SP-fractie in 2019 bij de toenmalig Minister al eens voor om in de EU een zwarte lijst aan te leggen van milieuvervuilende bedrijven. Wanneer ze hier schade brengen aan het milieu, moet dat hier én in de rest van de EU onmogelijk gemaakt worden.

De leden van de SP-fractie vernemen graag hoe deze Minister aankijkt tegen dit idee en of de Minister bereid is om dit met de Europese collega's te bespreken. Ziet deze Minister wel de kans om dit tijdens de aanstaande JBZ-Raad ter tafel te brengen? Zo niet, wanneer dan wel? Graag ontvangen deze leden hiervan een brief aan de Kamer op een gepast moment.

E-evidenceverordening

De leden van de SP-fractie begrijpen dat er beweging zit in de triloog over de e-evidenceverordening. Kan de Minister toelichten wat de huidige stand van zaken is en of de beweging in de richting van het Nederlandse standpunt beweegt?

II Antwoord / Reactie van de bewindspersonen